



HULOH Hepatos

Hrvatska Udruga Liječenih
i Oboljelih od Hepatitisa

Sadržaj

3

Uvodnik

4

Rezolucija Hrvatskog sabora o borbi protiv virusnih hepatitisa

6

Rezolucija Svjetske zdravstvene organizacije o virusnim hepatitisima (WHA63.R18)

7

Hepatosov volonter postao član Izvršnog Odbora Svjetskog saveza za hepatitis kao predstavnik za Europu

8

Dostupni novi lijekovi za liječenje hepatitisa B u RH

9

*Novosti iz svijeta – prekretnica u liječenju hepatitisa C**Zatraženo odobrenje za Telaprevir u Europi*

10

SOTA SUMMIT – Konferencija o hepatitisu B i hepatitisu C

12

Možemo li kontrolirati hepatitis B i C među ovisnicima o drogama?

14

Vrhunski brzi testovi za otkrivanje antitijela prema HIV-u i virusu hepatitisa C tvrtke OraSure Technologies, Inc. dostupni su i u Republici Hrvatskoj

16

Obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa 2010. godine

22

Priče iz Savjetovališta

Uvodnik

Pred Vama je **drugi broj** biltena Hrvatske udruge liječenih i oboljelih od hepatitisa „Hepatos“.

Svjetska zdravstvena organizacija imenovala je „Hepatos“ za National Focal Point za hepatitis C temeljem ugovora o suradnji s Republikom Hrvatskom, kao prvu i do sada jedinu organizaciju civilnog društva u Republici Hrvatskoj, i to na preporuku Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Imenovanje naše udruge povjerenikom SZO-e najbolje potvrđuje da je **Udruga prepoznata i priznata od međunarodne i domaće stručne zajednice u borbi protiv virusnih hepatitisa, a rezultat je desetogodišnje posvećenosti radu** na poboljšanju kvalitete življenja i direktne pomoći oboljelima, preventivnih i javnozdravstvenih aktivnosti, zagovaranja i lobiranja te izmjena zakonskih odredbi u interesu oboljelih, doprinosa demokratizaciji i antidiskriminaciji kao i jačanja vlastitih kapaciteta.

U ovom broju želimo Vas upoznati s **događajima koji su virusnim hepatitisima konačno potvrdili status javnozdravstvenog problema na nacionalnoj i globalnoj razini:**

- **usvajanje Rezolucije Hrvatskog sabora o borbi protiv virusnih hepatitisa**
- **usvajanje Rezolucija Svjetske zdravstvene organizacije o virusnim hepatitisima**
- **sudjelovanje u izborima za člana Izvršnog odbora Svjetskog saveza za hepatitis**
- **dostupnost novih lijekova u Hrvatskoj za liječenje hepatitisa B**
- **prva međunarodna konferencija o hepatitisu B i hepatitisu C**
- **registracija novih pouzdanijih testova za virusne hepatitise i HIV u Hrvatskoj**
- **Telaprevir – novi lijek za liječenje kroničnog hepatitisa C**
- **obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa 2010**

Rezolucija Hrvatskog sabora o borbi protiv virusnih hepatitisa

22. 05. 2009. godine, na 11. sjednici Hrvatskog sabora, jednoglasno je usvojena **Rezolucija Hrvatskog sabora o borbi protiv virusnih hepatitisa (NN 64/2009) koja ovoj bolesti potvrđuje status značajnog javnozdravstvenog problema u RH**. Usvajanju Rezolucije prethodila je tematska sjednica Odbora za zdravstvo i socijalnu skrb Hrvatskog sabora održana 10. 03. 2009. godine, na kojoj je usvojen prijedlog Rezolucije koji je upućen Vladi RH na očitovanje i Saboru na usvajanje. U raspravi na toj pripremnoj sjednici govorila je i mr. sc. Tatjana Reić ispred Hrvatske udruge liječenih i oboljelih od hepatitisa „Hepatos“ i Saveza oboljelih od hepatitisa RH koji su, naime, prvi i uputili zahtjev za donošenjem takvoga dokumenta, i to još 26. 02. 2008. godine, a sve **na tragu Deklaracije Europskog parlamenta o hepatitisu C** iz ožujka 2007. godine.

Kao prva hrvatska udruga, koja je pokrenula otvorenu raspravu o kvaliteti skrbi za oboljele od virusnih hepatitisa, kontinuirano smo u našem višegodišnjem radu zagovarali i lobirali za donošenje Nacionalne strategije za borbu protiv virusnih hepatitisa. Vjerujemo da će Rezolucija doprinijeti rješavanju ovog javnozdravstvenog problema i da nećemo dugo čekati na utemeljenje nacionalne strategije utemeljene na međusektorskoj suradnji i preporukama struke.

U nastavku donosimo tekst Rezolucije.



HRVATSKI SABOR

1435

Polazeći od temeljnog opredjeljenja da je ulaganje u zdravlje ključna strategija Republike Hrvatske,

Polazeći od strateškog opredjeljenja Republike Hrvatske za pridruživanjem Europskoj uniji,

Polazeći od opredjeljenja da je zdravlje ljudi temeljna pretpostavka za uspješno suočavanje svih naših građana s mogućnostima i izazovima koje donose život, poslovanje, istraživanje, rad i razvoj u okviru Europske unije,

Imajući u vidu da je Deklaracijom Europskog parlamenta virusni C hepatitis prepoznat kao vodeći javnozdravstveni problem u zemljama EU,

Imajući u vidu da je Deklaracijom Europskog parlamenta naglašena važnost prevencije, ranog dijagnosticiranja i optimalnog liječenja virusnih hepatitisa,

Imajući u vidu da je broj novoprijavljenih osoba s HBV infekcijom u Republici Hrvatskoj u opadanju, ali je broj novoprijavljenih osoba s HCV infekcijom u porastu,

Imajući u vidu da neliječena infekcija virusnim hepatitisima dovodi do ciroze i/ili karcinoma jetre, posljedično značajno povećavajući teške posljedice po zdravlje i život, ali i sveukupne troškove liječenja uključujući potrebu za transplantacijom jetre,

Imajući u vidu da je virus hepatitisa C „tihu ubojica“ jer zaražene osobe nemaju izražene simptome i znakove bolesti te predstavljaju mogući izvor novih infekcija,

Imajući u vidu Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti Republike Hrvatske koji je usklađen s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe,

Imajući u vidu da su istim Zakonom virusni hepatitis navedeni kao zarazne bolesti čije je sprječavanje i suzbijanje od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku,

Imajući u vidu Strategiju održivog razvitka Republike Hrvatske,

Imajući u vidu zaključke i preporuke

Hrvatske konsenzus konferencije 2009. godine o virusnim hepatitisima,

Hrvatski sabor, na sjednici 22. svibnja 2009., donosi

REZOLUCIJU O BORBI PROTIV VIRUSNIH HEPATITISA

Ovom Rezolucijom se pozivaju sve nadležne institucije:

- da prepoznaju virusni hepatitis kao jedan od vodećih javnozdravstvenih problema u Republici Hrvatskoj,
- da ukažu na važnost sprječavanja širenja infekcije virusima hepatitisa, a u cilju zaštite zdravlja svih naših građana,
- da naglase sve mjere sprječavanja širenja infekcije, uključujući mjere prevencije i liječenja, koje dovode do smanjenja izvora virusa hepatitisa u općoj populaciji,
- da ukažu na činjenicu da smanjenje izvora virusa predstavlja troškovno najučinkovitiju dugoročnu strategiju stavljanja pod nadzor virusnih hepatitisa,
 - da naglase važnost ranog otkrivanja virusnih hepatitisa,
 - da naglase neophodnost promptnog i optimalnog liječenja virusnih hepatitisa,
- da ukažu na važnost nadzora visokorizičnih skupina za virusni hepatitis radi učinkovitog sprječavanja razvoja ciroze i karcinoma jetre,
 - da potiču dostupnost liječenju teških posljedica virusnih hepatitisa,
- da kontinuirano razvijaju i podižu razinu svijesti o virusnim hepatitisima što će utjecati na destigmatizaciju ove bolesti.

Klasa: 501-05/09-01/02

Zagreb, 22. svibnja 2009.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik Hrvatskoga sabora Luka Bebić, v. r.

Rezolucija Svjetske zdravstvene organizaci- je o virus- nim hepa- titisima (WHA63. r18)

Na našoj web stranici možete pogledati tekst Rezolucije, koju ćemo uskoro i prevesti na hrvatski jezik.

Na 63. Godišnjoj Skupštini Svjetske zdravstvene organizacije usvojena je 21. 05. 2010. **prva globalna Rezolucija o virusnim hepatitisima na prijedlog Izvršnog odbora Svjetske zdravstvene organizacije**. Usvajanjem Rezolucije hepatitis je i formalno postao svjetski zdravstveni problem, a obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa s višegodišnjim lobiranjem Svjetskog saveza za hepatitis, zasigurno je doprinijelo tome. Sadržaj Rezolucije sastoji se od tri dijela: prvi utvrđuje zajednički datum u cijelom svijetu za obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa, drugi popis svega onoga što se traži od nacionalnih vlada, a treći ono što bi SZO trebala učiniti. Usvajanje Rezolucija od strane sve 193 države članice SZO, obvezuje sve države članice na poštivanje Rezolucije i njenu praktičnu primjenu u njihovim nacionalnim zdravstvenim strategijama i politikama. Ono što je posebno bitno, Rezolucija posebno poziva nacionalne vlade zemalja članica SZO na suradnju s nevladinim organizacijama i civilnim društvom.



Hepatosov volonter postao član Izvršnog Odbora Svjetskog saveza za hepatitis kao pred- stavnik za Europu

Svjetski savez za hepatitis (World Hepatitis Alliance) je nevladina organizacija koja okuplja više od 280 udruga oboljelih od virusnih hepatitisa iz cijelog svijeta i globalni je nositelj obilježavanja Svjetskog dana hepatitisa. HULOH „Hepatos“ jedina je hrvatska udruga članica Svjetskog saveza za hepatitis.

U prosincu 2010. godine održani su izbori za članove Izvršnog odbora na kojima je, kao jedan od 6 članova / regionalnih predstavnika, izabran Dalibor Ružić i to za regiju Europe. Dalibor Ružić dugogodišnji je aktivni član i volonter HULOH „Hepatos“

Ostali izabrani članovi Izvršnog Odbora su:

- Theobald Owusu-Ansah, za područje Afrike
- Michael Ninburg, za područje sjeverne i južne Amerike
- Nady Chaia, za područje istočnog Mediterana
- Humayun Kabir, za područje sjeveroistočne Azije
- Anthonng Tze Ching Wong, za područje zapadnog Pacifika.

Mandat izabranih regionalnih predstavnika u Odboru je dvije godine, s tim da najviše mogu imati još dva mandata.

Detalje o izborima možete pogledati na www.worldhepatitisalliance.org/en/TheWHA/Elections.aspx

Dostupni novi lijekovi za liječenje hepatitisa B u RH

Oboljelima od kroničnog hepatitisa B odnedavno su u Hrvatskoj dostupna dva nova lijeka, pegilirani interferon alfa – 2a (Pegasys) i telbivudin (Sebivo).

Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje na 12. sjednici održanoj 02. 06. 2010. godine donijelo je Odluku o utvrđivanju popisa posebno skupih lijekova utvrđenih Odlukom o utvrđivanju osnovne liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Odluka je objavljena u „Narodnim novinama“ br. 69/2010 od 07. 06. 2010. godine, a stupila je na snagu 23. 06. 2010. godine.

U nastavku donosimo podatke iz Odluke koji se odnose na liječenje kroničnog hepatitisa B i C.

GRUPE LIJEKOVA	ATK ŠIFRA	NEZAŠTIĆENO IME	OBLIK I JAČINA LIJEKA	NAJVIŠA CIJENA
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE KRONIČNOG HEPATITISA C	L03AB10	PEGINTERFERON ALFA-2B	1x injektor s napunj. stakl. patr. 50 mcg (2 komor. za liof. i otap.)+1 igla za injiciranje	649,17
			1x injektor s napunj. stakl. patr. 80 mcg (2 komor. za liof. i otap.)+1 igla za injiciranje	1.036,51
			1x injektor s napunj. stakl. patr. 100 mcg (2 komor. za liof. i otap.)+1 igla za injiciranje	1.317,77
			1x injektor s napunj. stakl. patr. 120 mcg (2 komor. za liof. i otap.)+1 igla za injiciranje	1.559,04
			1x injektor s napunj. stakl. patr. 150 mcg (2 komor. za liof. i otap.)+1 igla za injiciranje	1.930,16
	L03AB11	PEGINTERFERON ALFA- 2A	štrcaljka 1x135 mcg /0,5 ml i igla	1.114,83
		štrcaljka 1x180 mcg /0,5 ml i igla	1.405,54	
LIJEKOVI ZA LIJEČENJE KRONIČNOG HEPATITISA B	L03AB11	PEGINTERFERON ALFA- 2A	štrcaljka 1x135 mcg /0,5 ml i igla	1.114,83
			štrcaljka 1x180 mcg /0,5 ml i igla	1.405,54
	J05AF11	TELBIVUDIN	film obl.tbl. 28x600 mg	107,13

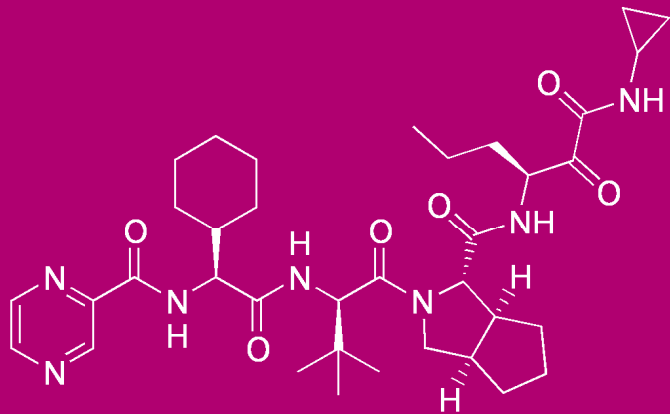
Novosti iz svijeta – prekretnica u liječenju hepatitisa C

Zatraženo odobrenje za Telprevir u Europi

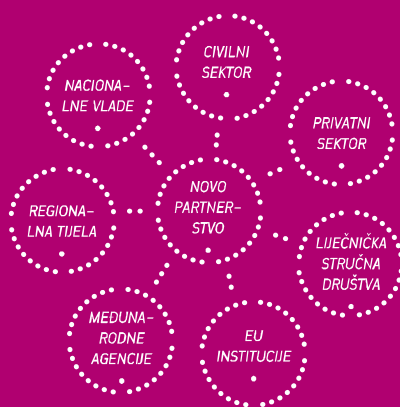
Janssen-Cilag International NV objavio je da će u siječnju 2011. zatražiti od European Medicines Agency (EMA) odobrenje za Telprevir, lijek u ispitivanju koji se primjenjuje oralno i djeluje direktno antivirusno za liječenje kroničnog hepatitisa C, genotipa 1, koji je najčešći među HCV genotipovima.

Predana je marketinška autorizacija za Telprevir, potent i selektivni inhibitor proteaza dizajniran za upotrebu u kombinaciji s pegiliranim interferonom i ribavirinom (trenutnim standardom za liječenje) i pokazuje odlične rezultate kod pacijenata koji se prvi put liječe kao i kod onih koji su se dosada liječili ali neuspješno, uključujući djelomične respondere, relapsere i non respondere na trenutni standard za liječenje.

Zahtjev je baziran na pozitivnim podacima iz faze III kliničkih pokusa koji su pokazali efikasnost tretmana u postizanju stalnog virološko odgovora među pacijentima. Telprevir je ranije bio prihvaćen od strane EMA za ubranu procjenu, status koji se odobrava tretmanima za koje se smatra da su od važnosti za javno zdravlje.



SOTA SUMMIT – Konferencija o hepatitisu B i hepatitisu C

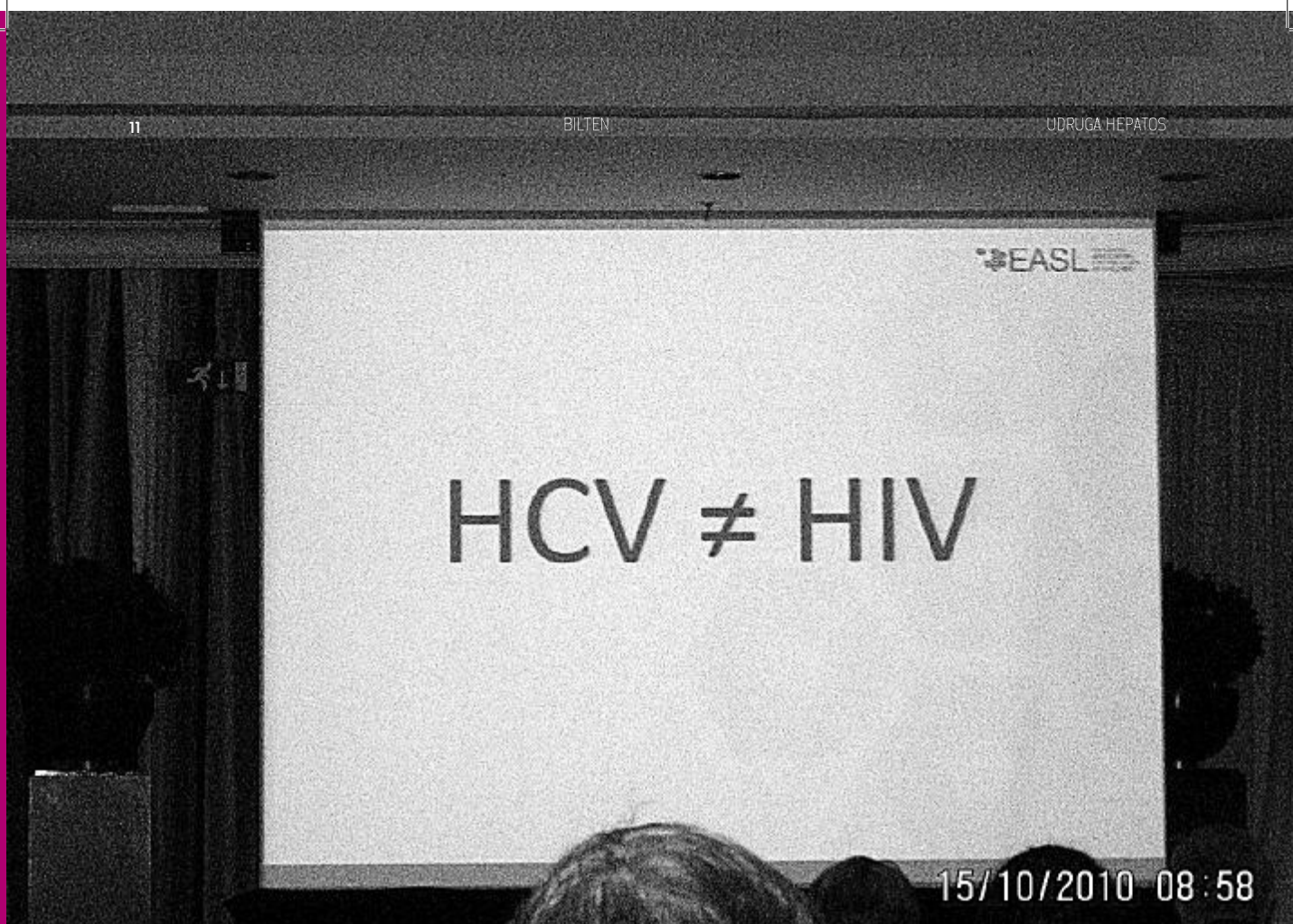


DIONICI PARTNERSTVA

U Briselu (Belgija) je 14. i 15. listopada 2010. godine održana Samit Konferencija o hepatitisu B i hepatitisu C, na kojoj je sudjelovala i **predsjednica naše udruge mr. sc. Tatjana Reić, kao jedina predstavica iz Hrvatske**. Kao odgovor na epidemiju virusnih hepatitisa B i C u Europi, po prvi put na jednom mjestu okupili su se predstavnici svih međunarodnih javnih i privatnih interesnih skupina kako bi kroz analizu znanstvenih podataka i ostalih relevantnih informacija te **kroz ciljane rasprave, potakli europske donositelje odluka i druge dionike na osmišljavanje javnih politika i formuliranje učinkovite strategije za borbu protiv virusnih hepatitisa**.

Oblikovanje i provođenje politika u području virusnih hepatitisa B i hepatitisa C je zastarjelo i zahtijeva aktivno sudjelovanje širokog spektra dionika. Pacijenti, specijalisti, osoblje primarne zdravstvene zaštite, epidemiolozi, kreatori politika, osobe odgovorne za zdravstvene proračune, javnost, odvjetnici, donatori i farmaceutski sektor, svi oni bi se trebali međusobno nadopunjavati. Konferencija je utvrdila odgovarajuću polazište i zajedničku platformu djelovanja za novo ojačano partnerstvo, te predložila odgovarajuće aktivnosti za hepatitis B i C u pojedinim državama članicama EU ili regionalnim grupacijama država. Detalje možete pogledati na web stranici www.hepsummit2010.org.

Novo partnerstvo uključuje European Association for the Study of Liver Disease (**EASL**) i European Liver Patient Association (**ELPA**). Ostali suradnici su Viral Hepatitis Prevention Board (**VHPB**), World Hepatitis Alliance (**WHA**) i European Centre for Disease Prevention and Control (**ECDC**). Konferencija je podržana od strane European Commission's Directorate-General for Health and Consumer Protection (**DG SANCO**), a održana je pod pokroviteljstvom trenutnog **Belgijskog predsjedanja EU**.



15/10/2010 08:58



15/10/2010 11:23

Možemo li kontrolirati hepatitis B i C među ovisnicima o drogama?

dr. Dijana Nonković, spec. epidemiolog

Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Pod šifrom dijagnoze F 11.2 nalazi se bolest ovisnosti. To je teška kronična i recidivirajuća bolest mozga uz koju je kod većine ovisnika pridružen i čitav niz drugih psihičkih poremećaja.

Nažalost, to je najčešće cjeloživotna bolest koja ima povremena poboljšanja i pogoršanja. Samo mali dio ovisnika uspije trajno zadržati apstinenciju od uzimanja psihoaktivnih tvari.

Stoga nastojimo obuhvatiti što veći broj ovisnika supstitucijskom terapijom (metadon, buprenorfin/naloxon) koja im daje šansu za normalan život.

Za ovisnike je vezan čitav niz predrasuda. Većina ljudi ih gleda kroz prizmu ideje da su ovisnici opasni, zli i nasilni, te ih se uglavnom smatra kriminalcima. Naravno da postoje ovisnici koji predstavljaju problem za okolinu zbog agresivnosti koja je najčešće posljedica neke druge prateće psihičke bolesti. Ovisnici su stigmatizirani, a jedan od razloga stigme je nepoznavanje problematike ovisnosti kako pojedinaca, tako i dijela zdravstvenih djelatnika.

Naime, pojedini liječnici koji imaju za pacijente ovisnike ponekad ne postupaju profesionalno prema njima, te ne shvaćaju da supstitucijska terapija može trajati vrlo dugo jer je ovisnost kronična bolest.

Ovisnici su zbog uzimanja droge podložni nizu ozbiljnih bolesti kao što su HIV, hepatitis B i C koje spadaju u skupinu krvlju prenosivih bolesti pa su oni izrazito rizična skupina u smislu rezervoara i širenja infekcije u „zdravu populaciju“. Hepatitis C je naročito raširen među intravenoskim korisnicima droga u cijelom svijetu pa je nužno posvetiti pažnju pronalaženju inficiranih osoba kao liječenju što većeg broja istih. To možemo postići populariziranjem testiranja na hepatitis B i C odnosno omogućavanjem što veće dostupnosti testiranja. Pri tome su nam od ve-

like koristi brzi testovi kojima iz uzorka sline, ili krvi nalaz očitavamo u roku od pola sata. Ukoliko je ovisnik koji ima hepatitis C stabilan na supstitucijskoj terapiji, ima zakonsko pravo na zlatni standard u liječenju hepatitisa B i C, a time i mogućnost izlječenja.

Time omogućavamo kontrolu nad širenjem bolesti ne samo među ovisnicima, nego i izvan te rizične skupine jer ne smijemo zaboraviti da su ovisnici među nama te da imaju svoje primarne i sekundarne obitelji. Otkrivanjem zaraženih osoba, te omogućavanjem liječenja svima koji ispunjavaju kriterije za liječenje zapravo štitimo i širu zajednicu u cjelini.

Stoga je trajna edukacija o putevima širenja bolesti odnosno mogućnostima prijenosa bolesti u rizičnoj populaciji (intravenski ovisnici) važno oružje u kontroli krvlju prenosivih bolesti.



Vrhunski brzi testovi za otkri- vanje anti- tijela pre- ma HIV- u i virusu hepatitisa C tvrtke OraSure Technolo- gies, Inc. dostupni su i u RH

Zoran Gardašanić, dr. med., Izvršni direktor ARENDA d.o.o.

Regulacijska tijela uređenih zemalja širom svijeta uključujući i Agenciju za lijekove i medicinske proizvode Republike Hrvatske (**HALMED**) klasificiraju *In vitro* dijagnostičke medicinske proizvode za pomoć pri otkrivanju ili otkrivanje krvlju prenosivih zaraza (HIV, hepatitis B i C) kao **medicinske proizvode najvećeg stupnja rizika**. Klasifikacija prvenstveno proizlazi iz posljedica koje pogrešna dijagnoza može imati po testiranog pojedinca, ali i društvo u cjelini. Stoga je izuzetno važno da su kliničke karakteristike dijagnostičkih testova koji se koriste u svakodnevnoj praksi sustava javnog zdravstva, detaljno ispitane odgovarajućim, po mogućnosti **neovisnim kliničkim ispitivanjima** te da su rezultati tih ispitivanja dostupni i objavljeni u uglednim, citiranim medicinskim časopisima. Pri tome je vrlo važno nedvojbeno utvrditi i istaknuti osjetljivost odnosno **specifičnost dijagnostičkog testa**, a u kontekstu prevalencije zarazne bolesti u populaciji koju se dijagnostičkim testom pretražuje i njegovu pozitivnu odnosno negativnu prediktivnu vrijednost.

U Republici Hrvatskoj su **prije nešto više od godinu dana** po prvi put registrirani odnosno upisani u očevidnik *in vitro* dijagnostičkih medicinskih proizvoda Agencije za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) **brzi testovi za otkrivanje antitijela prema virusima humane imunodeficijencije tipa 1 i tipa 2**. Također, **krajem svibnja ove godine** u isti očevidnik po prvi put su upisani i **brzi testovi za otkrivanje antitijela prema virusu hepatitisa C**.

Oba brza testa vrhunski su *in vitro* dijagnostički medicinski proizvodi američke biotehnološke tvrtke **OraSure Technologies, Inc.** Tvrtka raspolaže posebnom, u svijetu jedinstvenom tehnologijom izradbe brzih testova za pomoć pri dijagnozi zaraze HIV-om i hepatitisom C na mjestu obrade korisnika (tzv. *POC*: point-of-care testovi) kojima se izuzetno točno i pouzdano mogu otkriti antitijela prema HIV-u i virusu hepatitisa C u uzorcima **oralne tekućine** (kolokvijalno „**slina**“) te u drugim „klasičnim“ uzorcima kao što su *puna krv iz vrha prsta ili vene, plazma i serum*.

Američka administracija za hranu i lijekove (FDA) je *OraSureove brze testove za otkrivanje antitijela prema HIV-u*



¹ FDA Approves First Rapid HCV Antibody Test. *Medscape Medical News*; <http://www.medscape.com/viewarticle/724236?src=mpnews&spn=16&uac=84858MT>

² OraQuick Advance HIV 1/2 Antibody Test [package insert]. Bethlehem, Pennsylvania: OraSure Technologies, Inc.; 2004.

³ Lee SR, Yearwood G et al. Evaluation of a rapid, point-of-care test device for the diagnosis of hepatitis C. *Journal of Clinical Virology* 2010; 48: 15-17

⁴ Analysis of the Clinical Performance of OraQuick HIV 1/2 Rapid Test Reported in WHO Report #14. *WHO Study Report #14*, 2004.

⁵ Delaney KP, Branson BM, Uniyal A. et al. Performance of an oral fluid rapid HIV-1/2 test: experience from four CDC studies. *AIDS* 2006; 20: 1655-1660

⁶ Zelin J, Garrett N, Saunders J et al. An evaluation of the performance of OraQuick ADVANCE Rapid HIV-1/2 Test in a high-risk population attending genitourinary medicine clinics in East London, UK. *International Journal of STD & AIDS* 2008; 19: 665-667.

tipa 1 i tipa 2 u punoj krvi prvi puta odobrila 2002. godine, a dvije godine kasnije za testiranje uzoraka plazme i sline. Europska komisija je iste testove odobrila 2008. godine za uporabu na području Europske unije.

OraSureov brzi test za otkrivanje zaraze virusom hepatitisa C je prvi brzi test ikada koji je stroga Američka administracija za hranu i lijekove (FDA) odobrila za korištenje u Sjedinjenim Američkim Državama. U lipnju ove godine odobren je u SAD-u za pretraživanje populacijskih skupina pod rizikom zaraze virusom hepatitisa C i to pojedinaца starijih od 15 godina ¹. Isti test **Europska komisija** je odobrila nekoliko mjeseci ranije za korištenje na području Europske unije ¹. **Oba testa tvrtke OraSure otkrivaju antitijela prema HIV-u tipa 1 i 2 ili virusu hepatitisa C nakon svega 20 minuta analize** bilo kojeg od prethodno spomenutih uzoraka bioloških materijala ^{2,3}.

Točnost i pouzdanost brzih testova za otkrivanje zaraze HIV-om i hepatitisom C tvrtke OraSure Technologies, Inc. potvrđena je brojnim neovisnim kliničkim ispitivanjima koje su provele ugledne svjetske organizacije i institucije kao što su Svjetska zdravstvena organizacija, američki CDC (Centers for Disease Control and Prevention), britanski NHS (National Health Service) i druge ^{4,5,6}.

Rezultati tih kliničkih ispitivanja potvrđuju visoku točnost i pouzdanost OraSureovih testova koja je jednaka ili čak i bolja od „klasičnih“ komercijalno dostupnih EIA – enzimskih imunoloških testova ⁵.

U Republici Hrvatskoj navedene testove smiju koristiti samo zdravstveni djelatnici. Za sada se koriste u Referentnom centru za dijagnostiku i liječenje zaraze HIV-om, Referentnom centru za dijagnostiku i liječenje virusnih hepatitisa, Referentnom centru za ovisnosti o drogama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske, Zavodu za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Hrvatskom crvenom križu, zatvorskom sustavu Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske te mreži zavoda Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Zastupnik tvrtke OraSure Technologies, Inc. u Republici Hrvatskoj i **nositelj upisa u očevidnik** njezinih *in vitro* dijagnostičkih medicinskih proizvoda je tvrtka **Arenda d.o.o.** iz Zagreba.

Obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa 2010. godine

Svjetski dan hepatitisa **19. svibnja** obilježen je i u Hrvatskoj u sklopu globalne kampanje usmjerene na **edukacijske poruke „Ovo je hepatitis...“** kojima su se željele ispričati ljudske priče ljudi zaraženih hepatitisom kako bi se postiglo bolje razumijevanje šire javnosti o problemima s kojima se susreću oboljeli. Naglasak ovogodišnje kampanje, koja se provodila **u više od 60 zemlja** svijeta, bio je upravo na potrebi provođenja osmišljenih programa prevencije, dijagnostike, otkrivanja i liječenja.

Ovogodišnja kampanja „Ovo je hepatitis...“ nastavak je ranije „**Jesam li ja broj 12?**“ i obilježena je šokantnim podacima **globalne mape podataka Hepatitis atlasa**. Lani je uslijed nedostatka globalne statistike, Svjetski savez za hepatitis pokrenuo izradu prvog globalnog statističkog hepatitis registra i koji je objavljen u povodu ovogodišnjeg Svjetskog dana hepatitisa.

Zajedno s ostalim udrugama članicama Saveza oboljelih od hepatitisa RH, ovogodišnje obilježavanje Svjetskog dana hepatitisa u Republici Hrvatskoj provedeno je **pod pokroviteljstvom Ureda Svjetske zdravstvene organizacije u RH i Ministarstva zdravstva i socijalne skrb**. HULOH „Hepatos“ kao jedina hrvatska udruga članica European Liver Patients Association (ELPA) i kao povjerenik Svjetske zdravstvene organizacije za hepatitis C u Hrvatskoj, koordinirao je aktivnosti kampanje koja se provodila u Osijeku, Koprivnici, Zagrebu, Puli, Rijeci, Splitu i Dubrovniku.

- 29. 04. 2010. godine u **Ministarstvu zdravstva uručen Hepatitis Atlas** ravnatelju Uprave za medicinske poslove Vaboru Deliću, dr. med.
- upućeno **362 dopisa s prigodnim informativno-edukativnim materijalima**, svim saborskim zastupnicima, liječnicima gastroenterolozima i infektolozima, ravnateljima zavoda za javno zdravstvo i predstavnicima medija, s pozivom na davanje potpore u obilježavanju Svjetskog dana hepatitisa i našem radu
- 15. 05. 2010. organiziran **info dan na Cvjetnom trgu u Zagrebu** na kojem su članovi udruga iz Splita, Zagreba, Koprivnice i Rijeke na informativnim štandovima Saveza dijelili edukativne i promidžbene materijale
- 19. 05. 2010. godine na **stručnom simpoziju organiziranom povodom obilježavanja Svjetskog dana hepatitisa na Klinici za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ u Zagrebu**, predsjednica naše udruge održala je predavanje „Hepatos National Focal Point WHO: Doprinos učinkovitijoj



borbi protiv virusnih hepatitisa i destigmatizaciji oboljelih“. Osim predavanja bio je izložen i štand s informativno-educativnim materijalima

- 19. 05. 2010. **konferencija za medije organizirana je u Zagrebu zajedno s Referentnim centrom MZSS za dijagnostiku i liječenje virusnih hepatitisa pod pokroviteljstvom Ureda za zdravstvo Grada Zagreba.** Na konferenciji su, osim predsjednice naše udruge, sudjelovali i **voditeljica Ureda Svjetske zdravstvene organizacije u RH**, ravnatelj Infektološke klinike, voditeljica Referentnog centra za dijagnostiku i liječenje virusnih hepatitisa MZSS, voditelj Referentnog centra MZSS za kronične bolesti jetre, a moderirala je predstavnicu gradskog ureda za zdravstvo.

- 18. – 21. 05. 2010. **edukativna predstava „Što mi može virus?“ – organizirano gostovanje u Rijeci, Zagrebu i Koprivnici** za predstavnike lokalne uprave i samouprave, nadležnih tijela državne uprave, medicinske struke i medija, nastavnog osoblja i učenika. Na taj način smo ujedno i **promovirali novi način pristupa općoj populaciji djece i mladih s ciljem prevencije virusnih hepatitisa.**

- **Info dani na gradskim trgovima** organizirani su 19. 05. 2010. **u Rijeci i Koprivnici**, a 22. 05. 2010. i **u Splitu** u sklopu Dana volonterskog rada. Na informativnim štandovima dijelili su se informativno-educativne publikacije i promidžbeni materijali također i u Osijeku.


- Udruga „Institut“ organizirala je 2 radionice u zatvoru u Puli te podijelila informativno-educativne materijale u ambulantomama u Domu zdravlja u Puli.

- Među ukupno **44 medijska istupa**, na televiziji, radiju, portalima i tiskovinama, posebno ističemo one u emisiji „Normalan život“, zatim na sam Svjetski dan hepatitisa u emisiji „Hrvatska uživo“ na 1. programu HTV-a te tv-priloge u udarnim informativnim emisijama svih televizijskih kuća s nacionalnom pokrivenošću.





Vaš partner u borbi protiv virusnih hepatitisa

A decorative graphic at the bottom of the page consisting of several overlapping, wavy, horizontal bands in shades of gray, resembling stylized waves or a ribbon.

Roche d.o.o.
Banjavićeva 22, 10000 Zagreb - HR
tel. +385 1 4722 333, fax. +385 1 4722 300



Pobledujem
hepatitis C

 **Schering-Plough**

Schering-Plough CE AG
Predstavništvo u Republici Hrvatskoj
Nova ves 11, 10000 Zagreb
Tel.: 01 4878 400
Fax: 01 4878 401
www.schering-plough.com



Zajedno do cilja.

 **NOVARTIS**

Novartis Hrvatska d.o.o.
Zaharova 7, 10000 Zagreb
tel. 01 6274 220, fax 01 6274 255
Datum oglasa: 23.11.2010.

Priče iz savjetova – lišta

Suočena s činjenicom da je član moje uže obitelji zaražen virusom hepatitisa C, nekoliko godina sam živjela pritisnuta tjeskobom, uvjeravajući sebe da sam dobro temeljem dobrih nalaza jetrenih proba.

U jednom trenutku postala sam svjesna vlastite fizičke onemoćalosti, te sam se odlučila testirati na HCV, čvrsto vjerujući da se to događa drugima. Pozitivan nalaz otvorio je vrata novog poglavlja u mom životu. Pritisnuta strahovima, teško sam se nosila sa situacijom u kojoj sam opetovano tražila odgovor na pitanje – zašto ja? Dugo sam čekala svoj prvi kvantitativni nalaz, vrijeme sam trošila u upornoj potrazi za alternativnim rješenjem, postajalo je sve teže pokrivati dnevne obveze, dio bliskih ljudi udaljio se od mene, moje samopouzdanje lagano se topilo. Kolegice na poslu prestale su dijeliti sa mnom posude i pribor za jelo, tipkovnicu računala su čistile alkoholom nakon što bih je ja koristila, otvoreno su govorile o strahu za sebe i svoju obitelj. Nije pomagalo iznošenje

činjenica o načinima kojima se virus prenosi, osjećala sam se izopćenom. Otišla sam na redoviti sistematski pregled u organizaciji poslodavca, u poznatoj privatnoj poliklinici. Jetreni enzimi bili su ponovno dobri, pri kraju UZV pregleda abdomena upitala sam liječnika za stanje jetre zbog HCV-a, reakcija je bila burna, optužio me da sam neodgovorna, znam li da sam ugrozila njegovo zdravlje..., kakvim li su sve predrasudama opterećeni ljudi koji nisu iz medicinske struke, kad tako reagira educirana osoba?

Otišla sam na biopsiju jetre, dogodila se rijetka komplikacija, prokrvarila je plućna maramica, jesam li uistinu „urokljiva“, kako je nespretnom šalom liječnik pokušao olakšati situaciju?

Poziv za početak terapije dočekala sam s vidnim manjkom samopouzdanja i samopoštovanja. U bolnici sam razgovarala sa sestrom, kojoj sam izrazila svoje sumnje u pozitivan ishod, argumentirajući svoje bojazni činjenicom da je postotak izliječenja bolesnika s mojim genotipom manji. Pogledala me toplo i vrlo ozbiljno izrekla: „Budite među 50%!“. Te su me riječi pratile tijekom svih teških 48 tjedana terapije, bile su moja vodilja kroz sve sumnje i strahove, pomogle su mi preispitati nebrojena uvjerenja i stavove. Prestala sam se pitati – zašto ja?...počela sam razmišljati o onom što mogu i želim napraviti. Kroz tu, najdužu godinu mog života, redefinirala sam poimanje sebe i započela proces transformacije, od pasivne promatračice, žrtve, prema odgovornoj osobi koja preuzima aktivnu ulogu u vlastitom životu.

Danas, nepune tri godine od završetka terapije, nemam virus, ali imam životno iskustvo koje me nepovratno promijenilo. Naučila sam da teške životne okolnosti nose potencijal koji se može u konačnici, realizirati na najbolji mogući način, stekla sam povjerenje u sebe i naučila prihvatiti tuđu pomoć. Ma koliko se ponekad, osjećala usamljena uistinu nisam sama, uvijek negdje u blizini postoji netko spreman ponuditi podršku i oslonac. Zahvaljujući novostečenim spoznajama, uz povrat fizičke kondicije, započela sam novo životno poglavlje.

Impressum

izdavač

Hrvatska udruga liječenih i obojelih od hepatitisa „Hepatos“, HULOH
„Hepatos“
Dobrovska 29, 21000 Split
Telefon 021/459988, Faks 021/459989
Hepatos telefon 0800 400 405
pitanja@hepatos.hr, hepatos@hepatos.hr
www.hepatos.hr

broj žiro računa kod Splitske banke Societe Generale Group
2330003-1100069060

naklada

5 000 primjeraka

uredništvo

mr. sc. Tatjana Reič
Jadranka Vrsalović, dipl. iur.
Marijana Spaija, inž.
Anamarija Farac

stručni suradnici

Ljiljana Perić, doc. dr. sc.
Vesna Mađarić, mr. sc.
Boris Vucelić, prof. dr. sc.
Adriana Vince, prof. dr. sc.
Rajko Ostojić, prof. dr. sc.
Irena Hrstić, dr. sc.
Nadia Kompanić, dr. med.
Miro Morović, prof. dr. sc.
Alan Medić, mr. sc.
Nadia Cavenago Morović, dr. med.
Manja Pupiћ Bakrač, dr. med.
Nikola Bradarić, prof. dr. sc.
Tonka Piplović Vuković, mr. sc.
Nives Đurašković, dr. med.
Ljiljana Betica Radić, mr. sc.
Dijana Nonković, dr. med.
Zoran Gardašanić, dr. med.

 dizajn

Rafaela Dražić, www.rafaelodrazic.net

tisak

Grafis, Split

„Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem financijske potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u skladu s Ugovorom broj Urbroj: 07578-09-01, Klasa: 421-02/09-PP-4/37. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.“



Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
www.zaklada.civilnodrustvo.hr

